

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREUS DE SUSCRIPTIÓ:

Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

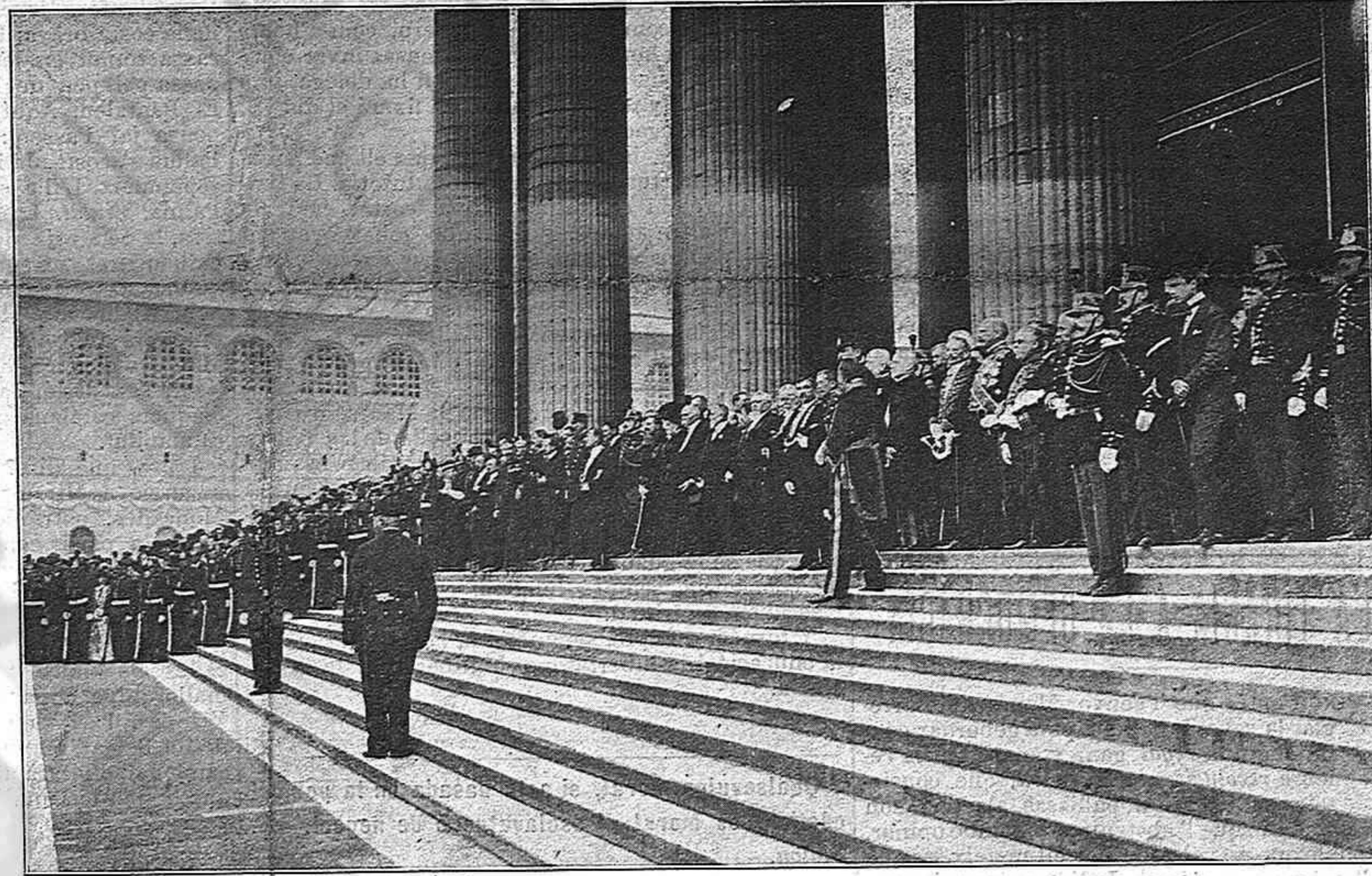
(Antiga casa I. López Bernagos)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PARÍS.—TRASLADO DELS RESTOS DE EMILI ZOLA AL PANTEON NACIONAL.—ATENTAT CONTRA M. DREYFUS

Cementiri de Montmartre. Sortida del corteig fúnebre.

El president de la República y l'jefe del Gobern M. Clemenceau arriban al Panteón.

Els restos del gran novelista son collocats en la nova caixa que ha de depositarse al Panteón.

M. Gregori, després d'haver disparat dos tiros contra el comandant Dreyfus, es detingut per la policia.

Ab arreglo á lo que en diverses reunions aquí celebradas havian acordat els diputats solidaris, en la sessió del dia 10 interpelá el senyor Salvatella al Gobern á fi d' averiguar el seu pensament respecte de la ley de Jurisdiccions.

Sobria y sense pirotecnia teatral que hauria pogut empetir la grandesa del assumptu, la oració del jove diputat per Figueras produí de moment el primer dels efectes desitjats, qu'era fer parlar á n'en Maura y obligar de pas als jefes de totas las oposicions á donar concretament el seu parer sobre tan enmaranyada qüestió.

En Maura, tot deixant entendre que vol y dol, no s'ha amagat de dir que, «donadas las actuals circumstancies, la ley de Jurisdiccions no podrá ser derogada fins que 'n vingui un' altra que la sustitueixi. Llavoras, qué hi guanyarem ab el canvi?

Plantejada la interpellació el dimecres, no tenim temps per posar als nostres lectors al corrent de lo que al Congrés s'ha dit ó s'ha insinuat durant questa discussió memorable.

Solzament podém apuntar que lo que d' ella se'n dedueix es que á Espanya, per damunt dels poders vistos y coneeguts, n'hi ha un altre de més fort y, naturalment, més influent que tots ells.

A las alturas en que del sige xx ens trobem, el descubriment no deixa de ser curiós.

Vingueren, vejeren... mes no venceren.

Y axis havia de ser. En una ciutat, diguis lo què's vulgi, la més republicana d'Espanya, «com podian els infants véncre l' ambient de fredor que aquí ha rodejat sempre certs símbols y certas coses?

Respecte, cortesia, fins si's vol curiositat, pero res més. Per altres ideals guarda el nostre poble els seus afectes. Y ni una, ni cent, ni mil visitas han de fer trontollar jamay el pedestal fortíssim de las seves conviccions.

Que les infants s'han divertit, que han rebut obsequis, que adhuc han sentit aplausos... «Quin dubte? Apart de que á Barcelona hi ha gent per tot, cal no olvidar que tan sols ab l' interessat entusiasme dels que á la sombra de las institucions viuen y medran y 'l dels infelissos que per la possessió de una cinta ó d' una creu son capassos de fer tots els papers del anca, n'hi ha prou y massa per combinar una recepció aparatosa, un programet de festas y una despedida triomfal.

Pero, apagadas las inexpressivas bombetas elèctriques y desats al armari els flamants copalatas, què'n queda del artificial barullo d'aquests dies? Un poble seré y digne y tan republicà com avans y un escàmot de joves ridículs que, lamentant *in petto* els pochs ó molts diners que la passada broma ha costat als seus papás, se consolan llegint diariament la *Gaceta*, buscant en sus atapahidas columnas el decret que ha de ferlos caballers ó barons ó gentilshomes...

Hi ha que desenganyar-se: las vellas institucions, com el catolicisme, han passat de moda. Se farán professors brillants, esplendorosas, solemnes, pero la fè anirà debilitantse més cada dia. Si multiplicaran las visitas dels als poders del Estat... El sentiment republicà serà de hora en hora més ferm y més víu...

PIF-PAF

DE LA TIRANÍA Á LA DEMOCRACIA

TINCH entés que 'l senyor Maura s'ha arreglat la seva doctrineta pera governar com li dongui la reyal gana y anar fent la célebre revolución desde arriba, que consisteix en baldar á pallissas als que son abajo. L' home diu que l' absténirse es també opinar, y que 'l poble que no vol governar ell mateix, es que vol que 'l governin els altres. Ja li agradaría, ja, que 'l s' electoral li portés diputats de debò; pero, si no va á votar, ¿com se constituirán les Corts? No hi ha més remey que fer las eleccions al ministeri de la Gobernació. «La meva majoria parlamentaria es legítima—afirma el dictador mallorquí—perque 'ls electors que no votan m' han encomanat que 'ls hi fassi; els meus diputats son iguals que 'ls de las oposicions, y tenen tants vots com ells; solsament que son papeletes blanques». Figureuvs si n'estarà de tranquil ab aqueixa convicció. «La nació soch jo, y qui gemega ja ha rebut.

Que el poble espanyol governaría si li passés pel cap, qui ho nega? No setze milions, cinquanta mil, vint mil, deu mil homes de conciencia y d' energia s'imposarian á tota la nació, per bé ó per mal, no més volguento. No hi son, donchs proba que la nació es menor d' edat. La tutoria está justificada evidentment, pero el tutor ha d' administrar honradament els bens del pupil, educarlo, ferlo home, y no està justificat que l'estafi, el tanqui y l'entoneixi. La libertat del tutor, tal com l'entén el senyor Maura, es criminal. Es la llibertat de l' arca-bota, que també fa anomenar *pupils* á los infelissos que llénsa al hospital quan las té prou expremudas.

El dictador se fa passar per demòcrata. Que 'l poble parli, y ell se n'anirà. Mentrestant li ensenyá a callar ab lleys coercitives, lleys que no poden ser més illegítimes ja que han sigut votadas per la majoria del Parlament, majoria votada pel poble que s'ha abstingut de votar. «Cúmplase la voluntat nacional», com deya l' Espartero.

El poble, ara com ara, dona tota la rahó al que li pega. Els deu mil homes que han de revisar el cos nacional no surten de cap banda, y si 'n surt algú es un xerrayre que fa quatre crits y s' amaneix desseguida, porque es dels que s'venen ó dels que ténen por. Calla tothom y no més se veuhen esquenas; aquelles «esquenas alemanyas que demanavan el bastó alemany» al temps de Heine. Quantas n'hem vist d' esquenas, á centas, á mils, després d'

algun meeting catastrofich que havia de somoure l'Espanya! Els demòdors corrien davant d' una dotzena de civils, y tot lo més demolián alguna barraça de burros.

El Sr. Maura goberna ab realitats; no ab idealismes y no està per perdre temps tractant ab gent que s'amaga. No s'hi entén ab falornias de redempcions; ni li deu agradar gayre la fi dels redemptors, morts de gana ó crucificats. Lo que li agrada es gozar de las benhauransas terrenals sense amonhos y estar bé ab els que las posseixeixen. El poble no vol ser lliure, donchs es que necessita amo. ¿Y quin amo triaria més intelligent, més correcte que l' amo Toni? Ell no se surt mai de la legalitat; alguna escapadeta de tant en tant té de fer, pero es perque li forsan. Y tot seguit la legalisa, que per això es advocat. La qüestió es mantenir no extractrament la ley, que 'l poble no practica; sinó l' autoritat supletoria y aplicadora de las lleys y sustentadora del ordre social.

Ara, el senyor Maura ens ha tornat las garantías constitucionals que 'ns va pendre, y fins s'ha guardat á la cartera el projecte de ley de repression... d'opressió de periòdics y societats populars. Pero repareu al quina correcció autoritaria s'ha rectificat, sense rectificarse. No ha tornat la Constitució als quí li exigien; mentres hi hagué manifestacions d'aquesta exigència, ell va dir sempre que no. Quan hem callat, el dictador s'ha dignat sotaldament concedir lo que ja no li demanaven, com una «mida de govern», per conveniencias del amo. Y el projecte de repression, l' obliga á votar al Senat, pels embajadors, pels vells que no s'poden tenir, per malaltas que li queyan en basca al homicicle. Portat al Congrés, el projecte tiranich ha sigut informat per homes com en Costa, que hi ha fet veurer l'odiosa barreja d' atentats ás las lleys estatutarias de la nació. El projecte no està retirat, per això; ben clar ho ha dit el Sr. Maura. El té dins d' un calaix de la presidència del Congrés pera convertirlo en ley *ab un dir Jesús*. Qualsevol tarda que li convingué, la seva majoria—que representa la nació ó als electors abstinguts, tan se val—trobarà que l' projecte se té d' aprobar tot d' una, y á l' endemà al demà ens despertarà un inspector de policia pera acompañarnos á la frontera sense declaracions, sense jutges, sense sentencia, ab l' avís de que pleguem el periòdic fins qu'á la Junta misteriosa li sembla que ja pot tornar á sortir. Llavoras el Sr. Maura triomfarà dels *lliberals* de 'n Moret, per qu'ell no s'oposdrà las garantías constitucionals. «Vosaltres se'n sortiu de la ley, jo hi entro,» els hi dirà.

Qui no havia de preveure la resposta del Sr. Maura á l'intimació de la Solidaritat pera la derogació de la ley de jurisdiccions? Ell n'és enemic; sent una ley excepcional y transitoria, la seva derogació es fatal; però com á home de govern, com á home d'Estat, com á home superior á la massa invertebrada d'aqueixa nació que no vota y li ha delegat tots els poders, ell y ningú més qu'ell fixarà el dia y l' hora de la derogació. Ell es l' amo.

Donemli tota la rahó, amichs, que ell ens la donarà, si volém trencar la degradanta tutoria. La fundació del régim constitucional va costar cara als Maura d' altre temps, que també gobernaren en nom del poble abstingut, el poble que un dia's cansa de girar l'esquena y planta cara. Alguns Maura han petat á la dictadura. Y després, no passa axis com axis una centuria; la evolució no's para al món y la treva d'avuy es acumulació d'energia pera la lluita de demà. Carreguemnos de rahó, que serán molt més forts, y pensém que si 'ls Maura malmeten la tutela, els pupils quedan absolts de las violències que hagin de menester pera reivindicar la independència. Carreguemnos de rahó, pensant que á dalt no n'hi ha de redemptors y femose'n nosaltres mateixos, pensant que la llibertat no's dona, sino que se la guanya cadascú, perque es un estat de conciencia, sempre relativa, pero creixenta ab l'ascensió espiritual.

Y torném sempre, sempre, á la nostra deria: per la educació á la llibertat, per la llibertat á la democracia.

MAGÍ PONS

Qualsevuga moral, si está basada en la por del castic, es moral d' esclavatge ó de negoci.—B. Malon.

La visita entre les dugues Catalunes

La setmana passada, una expedició de catalans visità les illes de Mallorca. Jo la vaig veure desfilar i vaig acompanyar-la en part de les seves excursions. Una visió cinematogràfica, sucinta, de la meva terra passà pels ulls dels excursionistes, i em temo que la meva Mallorca, vista així, i sota'l cel d'uns dies tempestuosos, els haja resultat una visió molt distinta de l'Illa Daurada, plàcida i serena, lluminosa i lírica, incitant al repos i a les vagues contemplacions. Una crònica d'aquest viatge hauria d'essèr en rigor un enfarfec de notes presses entre la nàusea d'un mareig i la banalitat d'una cerimonia oficial, entre la consulta al programa de l'excursió, on tot és implacablement previst, i el dinar d'hôtel, apresat pera no mancar a l' hora. Tot això és molt poc apte pera veure la nostra Mallorca.

Figureuvs si així una fulla esqueixada de les notes d'un excursionista: Salou. Mal temps, temps impossible... Tal volta això estava ja disposat en el programa patriòtic, ja que les naus catalanes, quan partiren pera la conquesta, trobaren un temporal així... Ja estem en alta mar. La costa de Catalunya (de la Catalunya continental) dança a popa al compas de les onades. Ah, no! Es el nostre vapor qui dança. Cops d'escuma ens arriben a cada brandeig. Ara puem sobre una ona. Ara baixem al fons... No puc escriure més: la ploma'n can de la mà. Me'n va...

A un repòs que'm dóna'l mareig, llegeixo, a la meva llitera, com una meditació religiosa, el fragment de crònica del Rei on se parla del viatge: repeteixo entre dents l'oració de l'Alt en Jaume pera calmar les ones. Res... Tot segueix igual. Bé

feia'l rei en no voler tornar a terra. Si arriba a tornar, qualsevol decidiria a l'host a embarcar-se novament! I Mallorca seguiria musulmana, tal volta. Qui sab si hauria convingut més?—Però, ai, si's sent un imperialista català...

Menorca. Port magnific. Terra dura, ingrata, la menys pintoresca que sia; blancor de cases. Planaura de camp. Els *talaçots*, suggestió històrica, facilsquisicions de tòpic sobre'l troglodites, sí, sí... I a tot això brindis, discursos, patria catalana, germanor, quatre barres...

Anem a Mallorca. Temporal encara. A terra. Plou escandalosament. Aigua a dalt i a baix. La costa de Canyamel. L'ascensió cap a les coves d'Artà. Oberura grandiosa, com un pòrtic sobre'l desconegut, sobre les entranyes del món; perdoneu-me: és la matrui oberta de la terra. Ja ho he dit.—A la vora meva, set excursionistes repeteixen el tòpic d'ocasió: *Per me si va, etz. Un diu: eternal dolore.*—L' altre diu: no, eterno. Discusió sobre la caducitat del vers famós.—Entrem. Les coves me fan l'impressió que jo esperava. No les crea tant grans, tant catedralesques. Faror d'antorchas les ha profanades. Sortim.

La mar està un poc més abordable. Cap a Alcudia. A Alcudia, nit. Repòs. Pluja, pluja, pluja.

Matinada. Partim. Al voltar del cap de Formentor, és nit encara. Al clarejar, la visió és insuperable. Vèt-aquí, vèt-aquí'l vertader motiu de l'excursió. Un chor de promotoris extén les grapes d'esfinx sobre'l joc de cadells de les escumes. Penya imensos se reflecten, tallats en vertical altíssima, sobre fondals de transparència negra, verda, roja. Ombres espesses guarden coves submarines ont un pensa que dormen les darreres nereides. Meduses blanques nedem blanament entre dues aigües. A dalt, coves obertes sobre'l roc ocian deixen sortir esbars de coloms selvatges. Gavines giravolten sobre les ones. Un dels salta a babor, en joguineig gràcios. El voltar plana en les altaries, cercant el seu niu inaccesible. La marxa del vapor és majestuosa, davant la filera de gegants dormits. La mar va calmant-se per moments. Apoteosi de naturalesa. No ho sé descriure. Jo diria... però no. No dic. Sento.

Torrent de Pareys. Baixem a terra. El lit del torrent és un *fjord*. El pedrussall està compost de penya. Els nymbus perllonguen fins al cel l'acaramallament de les roques, i les roques fan davallar fins a la baixa terra, fins a mar, la gropia inflada dels nívols, passant, com a grans besties, sobre la blavor dels clars de cel.

Seguim. Passa Sóller. La costa de Deia i Valldemossa mostra lufan verdíssima de les pendents. Miradors delitosos guaiten sobre precipicis. Cabelles de pi s'enreden en les puntes de les penyes. Banyalbufar, Estallencs. Viles aferrades al vessant de la costa brava; bots de pesca balancejen la carcassa humil en les cales. La Dragonera. El vapor passa pel peu de l'illot, deixant Mallorca a babor. El Pantaleu. Aquí desembarça l'host reial. Qui hi pensa ja? Passem, passem. Andraig. La badia de Palma s'acosta. Ja hi som. La mar és plana. El sol esplendeix. L'illa se *daura*. Veieu? Allà enfora, és Palma. Ciutat. La catedral és el punt de perspectiva, la Sè roja de sol i de marinada. Un vapor embanderat ens surt a camí. Cambi d' aclamacions, de visques, volteig de mocadors, braços que s'estenen. Abans era Mallorca, la Mallorca-illa, la Mallorca-Natura. Ara es l'altra, la Mallorca-poble, la Mallorca dels mallorquins. Som-hi. Es l'aspecte polític de l'excursió. Catalans: és l' hora de *catalanisació* d'aquests catalans que han perduda llur noció de catalanitat.

I ara, què diré? Visites a la Llonja, a Bellver, excursió a Miramar (deliciosa), excursió al Pi dels Moncada, patròtica i oficiosa. Es el vespre. Anem a partir cap a Iviça. El vapor aixeca la brillantor dels seus llums sobre la nit estival. Un altre chor encara. Aquest cop no es l'*Emigrant*, que, bastant inòportú en aquest lloc (ont és *encara* Catalunya), ens ha cantat un orfeó gironí. Marxem. Abracades als amics de veres, catalans de Mallorca, no mallorquins. Sonar de sirenes. Aplaudiments. Crids. Visques. I el vapor, dins la nit, rellosa cap a la petita Balear, on demà, sobre'l triquet, la bandera catalana palpitara al vent, reflectint-se sobre aigües que li guarden una ben antiga i ben íntima reconeixença...

GABRIEL ALOMAR

Primerament procura estar sà, y després sigas sabi. Cal fixarse en que sà es el principi de la sabiesa.***

BATALLADAS

No podía ser d' altra manera. El bloch, que per ells era de las *izquierdas* y per nosaltres era dels *saltimbancs*, ha quedat desfit a las vintiquatre horas d' haberse format.

Un dels acorts presos en el famós *meeting* del teatre de la Princesa va ser invitar als concejals *lliberals* de tots els Ajuntaments d'Espanya a conèixer en sessió pública la seva opinió contraria al projecte de ley del terrorisme.

En virtut d'aquest solemne compromís, alguns regidors del Ajuntament de Madrid presentaren una proposició demandant que la corporació municipal fes constar en la forma convิงuda la seva protesta. Posat l'assumpcio á votació, «saben què varen fer els concejals moretistes? Alguns abandonaren el saló de sessions y altres votaren descaradament en contra.

Y «saben què va dir don Segimon quan s'enterà de la traició dels seus subordinats? Que havian fet molt bé y que aprobava la seva conducta.

«Qué tal? Teniam ó no teníam rahó al manifestar en el passat número qu'en Moret es el primer farfant d'Espanya y que ab ell no es possible ferhi blochs en defensa de la llibertat ni en defensa de res que tingui sabor democràtic?

Ab el titol de *Casal Català* han fundat els nostres

compatriots residents á Buenos Aires un centre de cultura que á jutjar pel entusiasme que anima als seus organisadors promet ser en breu una de las institucions més sólidas de la República Argentina.

Agràbim á la Junta y á tots els socis del simpàtic Casal el saludó que s'han dignat enviarnos, y desde aquesta terra que ells, com nosaltres, tant estiman els dihéis ab accent que 'ns surt del cor:

—Uniuvos, traballeu forsa y signeu sempre, sempre pre catalans!

La conducta observada pel arcalde accidental se nyor Bastardas durant la estancia dels infants á Barcelona, ha sigut objecte de molts comentaris, no tots—hi ha que dir la veritat—favorables á n'ell.

—Tan fàcil que li hauria sigut eludir el conflicte, rentant'se prudentment las mans y passant sis ó set dies aixugantselas!

La excesiva ductilitat y l' esperit de sacrifici, que 'ls en fa fer de planxes als homes!

—Llàstima de rellassada!

Un eco de París.

Al terminar el altre di

CONSULTA

—Buenas.

—Buenas.

—Es vosté el célebre doctor Xanxes, especialmente consagrat á la branca frenopática?

—Sí, senyor; soch jo.

habitacions preparadas per si li portan un boig que no s' pugui guardar á casa?

—Sent el meu establiment el més ben montat d'Espanya, es inútil dir que puch en tots moments ferme cárrec dels malats que se'm presentin.

—Donchs ja veurá de què's tracta; en dos paraules el poso al corrent de tot el drama. El malalt per qui jo vinch es un home que fins ara sempre s'havia portat com a persona sensata.

Ni al teatre, ni al carrer, ni de visites ni á casa, may se li havia observat la menor extravagancia y fins diré que l' teníam, si no per un ser notable, per un reposat senyor d'intel·ligència molt clara.

—Y ara ha canviat?

—Totalment.

Desde fa algunes setmanes, sense com va ni com costa ni saber per quina causa, una mica al demà i un'altra mica á la tarda, se'n ha xiflat de tal modo, que 'ns fa per tenirlo á casa y creyem qu' es necessari tancarlo sobre la marxa.

—¿Quinas mostras no dona de desequilibri?

—Uy! Varias. Hi ha vegadas que la pega per renyir y indisposar-se ab tots els companys que l' voltan. Altres vegadas, pensantse que ningú l'veu, pren un llibre honit hi tenim estampada la Constitució vigent, y l' trinxà y n' arrenca planas y l' rebat per les parets per acabar l' amaga.

Altres vegadas ens diu que 'ns va á dictá una ley sabia, y lo que 'ns dicta es un feix de barbitarits qu' espantan, però qu' ell jura que son bellesas insuperables.

Basta que la gent li digui que ha de fer naps per fer rables; se complau en navegar contra la corrent. Si 'ls altres creuhen que una cosa es bona, ell troba qu' es detectable; en fi, per no ferme llarg, tals y tals extravagancies ha arribat á é en poch temps, que té contra ell sublevada tota la gent del vehinet, tota la gent de la escala, tots els parents, grans y xichs, tots els amics de la infància, tots els coneguts; més breu, tots els que un sol cop hi parlen. —Bastal... Aquest senyó es tocat; pòrtim'l sense tardansa.

—¿Y l' curarà?

—Aixó, veurem: el seu estat sembla grave, pero ab palla y temps... iquí sab!

Una cosa 'm descuidava...

¿Quants anys té aquest bon senyor?

—Cincuenta nou ó seixanta.

—¿De quin poble es?

—De Mallorca.

—¿Cóm se duf?

—Antoni Maura.

C. GUMÀ

De las festas

VAREIG proposar-me escriure per LA CAMPANA una crònica-estudi de les festas que, commemorant el centenari de la famosa jornada del Bruch, han tingut lloc á Igualada, per treure d' elles las ensenyances que totes las coses ofereixen als ulls del espectador seré. L'intenció de Napoleón al invadir ab sos exèrcits nostra Espanya; l' impuls dels poble al revoltarse contra l'invasor; l' erro d' encatarinarse ab un rey tan despreciable com aquell Ferrán VII de funesta recordansa; tot aixó constitueix un hermos tema pera parlar del *motiu de las festas*. L' agabellament que de tots els actes d'aquests dies ha fet el clero; la vinguda dels infants y de un parell de ministres del govern de Madrid; l' afany d' inflar en tot la nota religiosa y monàrquica; aixó y altres cosas més ens hagueran mostrat un bon xich l' intenció de las festas; la complerta, imparcial y serena descripció de tots els actes celebrats, y el resum y condensació de la part que hi ha pres tothom ens hagueran pogut fer preveure el resultat de las festas.

Hi jo tinc temps per tant, ni LA CAMPANA disposta de prou espay pera dedicar-lo á un sol assumpcio y d' una importància relativa; com á estudi històric-critic, massa gran y massa serio pera el nostre periòdic; com á crònica de festas, massa petit y de poc interés pera els nostres habituals llegidors.

N' hi haurà prou transcritint de la meva cartera las apuntacions fetas aquests dies, ab la vaguetat y incoherència del que guarda en son cervell el judici y l' impressió d' una cosa y s' apunta solsament un motiu de recordansa. Diuhem aixís:

Dia 6.—S' esperan ab impaciencia las festas. Conch que son rebudas ab gust per tothom perque la pluja fa posar cara de mal humor á la gent.

Dia 7.—Un sol esplèndit treu del llit d' hora als forasters. La multitut ompla las Ramblas y el carrer de la Soletat, esperant l' arribada dels infants. Arriban: ni aplaudiments ni vivas; encuriosament, cor-

tesia y un cau d' irrespectuosos comentaris. Molta gent y poca religiositat á la missa de campanya. La taula del dinar oficial presa per assalt com una trinxera; la boca no admet rahons. Infants, bisbes y capellans al democràtic Ateneo de la classe obrera, ahont s' ha instalat la *Exposició Històrica*, interessant y curiós recull de documents ahont podrà estudiars' l' afrancesament de moltes classes socials y especialment del clero á Catalunya; objectes de gran valor històric. Processó; m' ha recordat la de les auzas de redolins. L' Infanta s' entona; l' Infant va al *Mercantil*; funció d' honor, ab luxe de Liceo y cursileria de Canprosa; visita al teatre del Ateneo ab robeta de les festas y serietat igualadina.

Dia 8.—Arriba l' *Orfeó Català*; missa resada de sortim-del-pas; himne á la plassa de la Creu; dinar ab quatre esgarrapades; concert de municipi al *Mercantil*; concert cinematogràfic al *Ateneo*; *Segadors* als dos concerts com á qualevol poble de fora; al tren y, adeu, *Orfeó Català*.

Dia 9.—Ballets y cansas populars al Ateneo; festa hermosíssima sobre tota ponderació: la senyoreta Portella canta ab una exquisidesa que provoca entusiastas aplaudiments. Jochs Florals, sopar en obsequi als poetes premiats; forsa capellans; compensació: forsa donas hermosas. Sardanas al Ateneo. Ball al *Casino d' Igualada*; faltan joves; ball al *Mercantil*; faltan joves; ball al Ateneo: sobra concurrencia.

Dia 10.—Concert y ball al Ateneo. Agradabilíssim. Y veus'ho aquí tot.

JEPH DE JESUPUS

Els richs acostuman á aixecar casas pels seus fills, ab la esperança de que 'ls fills els aixecaran panteóns.***

SECCIO OBRERA

La fiera burgesa

ONSTI, primerament, que no soch tan cursi per no comprender que aquest títol es més aproposit per un cartell d' aqueixos teatros ahont se representan melodramas, dràmons terrorífics arreconats pel bon gust artístich fa cinquant anys y pico, que no pas propi pera figurar en las columnas d' un periòdic seriò, y en quals traballs deu haver de presidir la sensates y la serenitat de judici.

Pero hi ha coses qu' es precis nomenarlas pel seu verdader nom, fins á riscos d' enfangarse un en lo vulgar y en lo cursi; si d' un llop ó d' un tigre ne dihem una fiera, es perque en nostre idioma no existeix un altre nom que expressi millor els instints, la naturalesa y las condicions de vida de tals animals.

«Cóm anomenarem, donchs, al home, y fins á la classe d' homes que 's conduheixen sanguinariament igual que 'ls llops y que 'ls tigres, ab la agravant de que aqueixa classe d' homes, es conscient dels actes que realisan, y posseixen la facultat, que no emplean, de correjirse y perfeccionarse?

Es aixó, un dilema que no té volta de full: ó bé 's falta á la veritat, ó bé s' anomena á aqueixos homes per lo que demostran ser ab sos fets.

Llegiu, ara, lo que reproduïxem, sense traduir, de la premsa diaria de la darrera senmana:

«En un pueblo de la provincia de Tarragona, llamado Vilavella, ha ocurrido un trágico suceso que tiene profundamente impresionado á aquel vecindario.

«Paseando un labrador por el campo, vió que dentro de un terreno de su propiedad se hallaba un chico encaramado en un árbol.

«*Indignadísimo el labrador por los daños que el niño pudiera causarle*, se echó la escopeta á la cara, enfiló la puntería y disparó una perdigonada sobre el rapazuelo.

«El pobre niño recibió el tiro y cayó en tierra bañado en sangre.

«Cuando el labrador se acercó á él, vió con espanto que era su propio hijo.»

D' aquest modo, esquètament, ab aquest llenguaje pedestre y gacetillesch, exempt del corresponent comentari que hauria de ser duríssim, dona compte la premsa diaria del fet en qüestió. Pero no hi fa res; ja 'l faré nosaltres de comentaris.

Les línies qu' he subratllat, entranyan, en realitat, l' aspecte més ferotje, més brutalment crudel del fet; y el fet, com se pot veure, tanca per lo menos tanta animalitat com la mossegada més encarnisada d' un llop ó d' un tigre. Si entre 'l propietari assessí y partidaria y las fieras existeix alguna diferencia, es natural que aquesta recagui en favor dels animals, que mossegan y despessan ab las urpas fatalment, obeint encegats al instant que 'ls impuls, mentres que 'l burgés de tal ànim se dona perfecte compte del fet qu' executa, y al que no més impulsa la adoració á la propietat privada portada fins al salvatisme.

Mes, torném sobre la exposició del succés, y sobre las línies subratllades.

«*Indignadísimo el labrador por los daños que el niño pudiera causarle...*

Es dir, que 'l celós propietari s' indigná de lo que encare no havia succehit, y que aquesta indignació el portà fins á tenir la freda y espantosa crudeltat de atansarse, com el cassador que espia els moviments d' un conill, al supost infantil violador de la propietat, pera tenirlo més á tret á fi de que no escaips. Y, assegurant la punteria, perque, com es llögich pensar, el petit criminal no tinguis salvació possible, dispara l' arma, mogut pel desitj de que paguis indefectiblement ab la vida la rateria que encare no havia perpetrat.

Per últim, el sanguinari burgés, després de haver realitat la estúpida justicia feta per la seva ma, veu ab espant que la víctima era son propi fill.

Ja ho veue quins crims se cometan en nom de la ditxosa propietat privada! ¡Oh, moralistas burgesos, que n' es d' hermosa vostra moral social!

Els creyents que tingan cor, dirán que en el fet tristíssim hi ha intervingut la mà de la Provïdència. Jo no hi veig altra mà que la de la Fatalitat, que nusa ó lliga necessàriament, forçosament uns fets ab els altres y que, auxiliada per l' etzat, cego com la eterna justicia, coloca á la boca del canó de la escopeta d' una fiera humana, al seu propi fill, pera que, baix la incontrastable pressió de la brutal forsa dels fets, se dongui compte exacte de la acció que ha comés, y puga medir per son propi dolor y per sus propias llàgrimes, l' amargura y las llàgrimes de qualsevol altre parent, qual fill hauria pogut ser víctima de la furia burguesa.

De totes maneres, y deixant apart sensibilitats y declamacions inútils, tot això es positivament repugnant, d' una repugnància que comensà fa qui sab quants sigles, probablement desde que existeix el sentit comú, y que á forsa de comoure al cor, avuy acaba per regirar l' estómac y fernos ascos.

Sí, siguem franchs, siguem sincers, siguem homes; verdaderament homes; el fet que comentó té més d'estíp que d' horrible, y no deu haver de sorprendre á ningú, y menos que á ningú, als sensibles burgesos y á las impresionables burgeses que s' hajen arrasfit al llegir la tremenda notícia.

Tot això, en forma més o menys diferent, més o menys gràfica, més o menys brutal, ho estém veient cada dia. Es l' etern perill diari, á cada hora, cada minut pot trobarse una fiera burguesa que al mossegar carn agena de traballadors mossegui la propia; la màquina que en la fàbrica funciona sense les degudes precaucions amenassa constantment la vida del obrer, pero un descuyt, una sabiduria qualsevol pot fer qu' l' embarrat ó la engravació enganxi la carn viua del amo que la explota. Avuy l' amo s' ha errat, y volent vessar sanch dels altres, n' ha sacrificat del seu fill, qu' es la seva; això es just y hauria de repetir-se més sovint.

Es l' únic consol que, per avuy al menos, ens queda.

Que la fatalitat s' encarregui de fer justicia als desheretats, ja que 'ls desheretats se manifestan incapaços de fersela per ells mateixos.

N. BAS Y SOCIAS

L' home deu haver de creure en la possibilitat de esbrinar un dia ó altre lo desconegut; d' altre modo, valdrà més que 's deixés de investigar. —Goethe.

Un ganapia plé de salut s' apropa á un tranzeunt y, extenent la mà, exclama ab estudiada cantarella:

—Una gracia de caritat, per l' amor de Deu!

—Me sembla que vos bé podriau traballar, fá, 'l tranzeunt indignat.

El captaire, ab filosofia naturalitat:

—Oh, aviat es dit això! ¿Que ho deixaría, vosté, lo seguir per l' inseguir?

Hi havia un capellà de fora que, á part de la misa, totas las horas del dia las dedicava á las feynas del camp.

El bisbe li feu una visita y el reptà:

—No està bé que empleeu las vostras energies per l' agricultura; això es vergonyós y denigrant per un sacerdot. Si no sabeu en què matar el temps, estudieu, descubriu, creeu, inventeu alguna cosa.

Al cap de dos ó tres anys el bisbe tornà á visitar-lo:

—¿Qué tal? ja heu estudiat, descubert, creat, inventat...

El capellà, fentlo passar á la cuyna, li senyalà un poètic grup de familiars formats per una dona jova y dugas criaturetas que á la seva falda jugaven ab un molí-devent de paper.

—Veu, senyor bisbe? exclamà tot joyós el sacerdot. Durant aquest temps he estudiat el veritable amor humà; he descubert aquesta xicoteta qu' encara que siga paguesa sab portar molt bé una casa; ab la ajuda d' ella he creat aquests dos angelets; y, finalment, he inventat aquest molí-devent de paper per distreurens sense fer mal á ningú... Eh? Què li sembla?

El bisbe se'n anà escoregut, fent un mal dissimulat somris d'enveja.

Una senyora d' edat acabà d' explicar als seus nets un bonich qüentó en el que hi intervenien un xay y un llop. Y volguen deduirne la moraleja afegeix seguidament:

La indisposició de don Albert

EL MALALT: —Polsim, á veure cóm me troba.

EL DOCTOR: —No n' hi ha necessitat. —Sent? Un tren que xiua... Això vol dir que ja està net de febre.

—Veyeu... Si el xayet hagués sigut bò com havia de ser, el llop no se l' hauria menjat.

Un dels nets, el més espavilit, interrompentina:

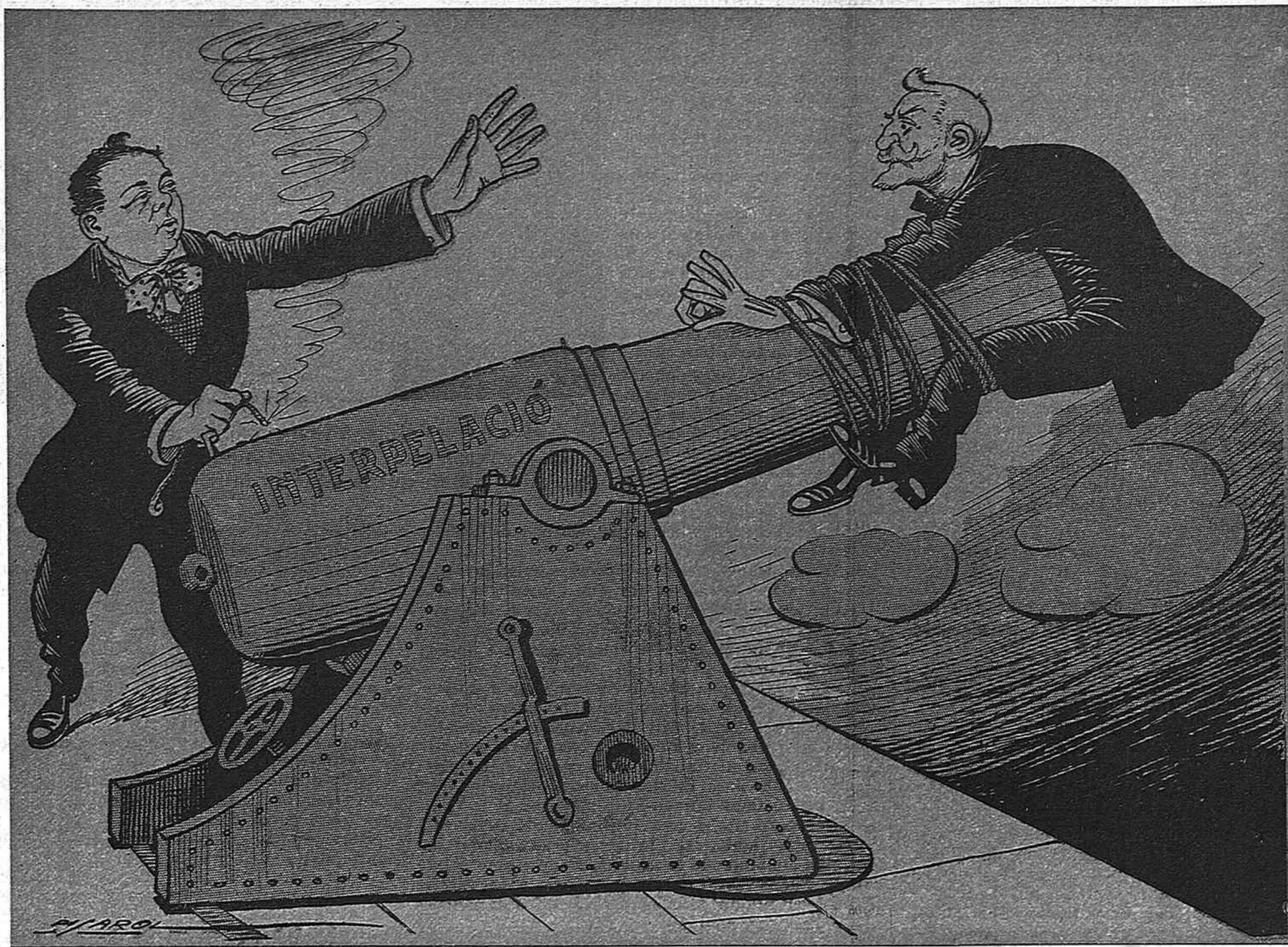
—Sí, pero de totes maneres el xayet n' hauria sortit perjudicat.

—Per què? fa l' avia intrigada.

—Perquè si l' xayet en contes de ser dolent hagués sigut bò, el llop no se l' hauria menjat, pero el seu amo se l' hauria menjat per Pasqua.

CONFESSIÓ</

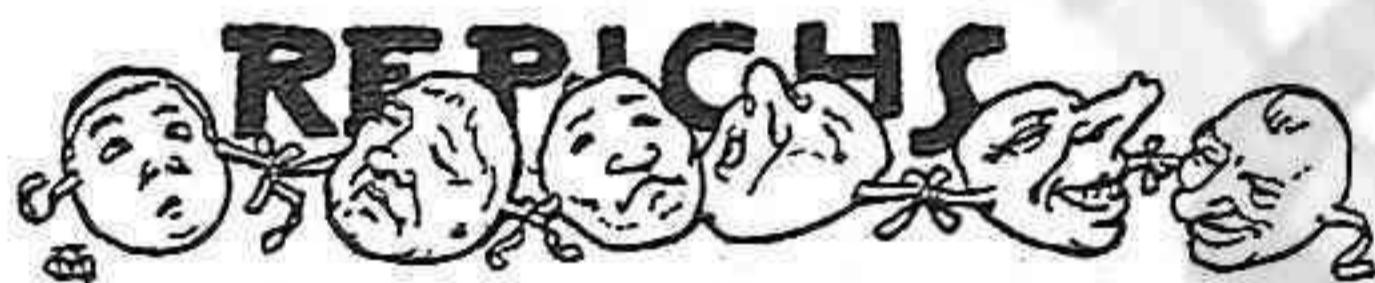
La qüestió de las Jurisdiccions al Congrés

—¡Senyor Salvatella, vaji en compte ab lo que fa!...
—No tingui por, don Antón; está carregat ab pòlvora sola.

sobre tot perque pressento
que aixó à la llum pot sortir.
—¡Desgraciada! —Y si així fos,
pera no abaixar la cara,
¿com se pot arreglar, pare?
—¿Com s' ha d' arreglar? Es galdós!
No tornant à las batudats
y casavents al moment;
cumplint ab el segremit
propri per 'questas caygudas.
—Això, pare, no es possible.
—¡Cóm s' entén! ¿Per qué no ho es?
—Perque al que aymo ab tal excés
casarse li es impossible.
—Ja entenich aquest tripijoch..
Es dir que al perdre l'senderi
heu comés un adulteri?
—Ay, no! —No es casat? —Tampoch.
—Donchs, parla d' una vegada.
¿Qui es aquest extrany banyeta?
—De no descubrir' tinch feta,
pare, promesa sagrada.
—¿Que no sabe que al confessor
res se li amaga, al contrari?...
—Donchs, miri, es el seu vicari.
—Mossén Pere? —Sí, senyor.
—[Vesten d' aquí, trapassera;
que aixó no pot escoltarse!
(Carát, qui pogués trobarse
al puesto de mossén Pere!)

V. TARRIDA

SICUR per l'acció del temps, sigui obra dels desenganyos, lo cert es que l'ex-idol va de mica en mica despintantse de tal modo que aviat ni's mateixos hermanos Ulled el coneixerán.

Ja recordarà el lector lo que, copiantho d' *El Progreso*, varem dir en el nostre últim número referent al matís reposat y casi conservador que darrerament ha pres don Alacandro.

Donchs bé, com si aixó fos poch, en un dels últims números de la *Gaceta del Cèleste Imperio* —el del passat diumenge, per dirlo més clar— hi trobem unes declaracions del ex-emperador del Paralelo capassas d' apagar l' entusiasme del revolucionari més exaltat.

Allò del pavo republicano s'ha tornat ayuga-poll. Per lo menos, lo qu' es pel Nadal d' aquest any no hi ha que contarni.

Don Alacandro ho diu:

«Los republicanos españoles no se hallan todavía dispuestos. No ha sonado para ellos la hora de la Revolución...»

Sant March, Santa Creu!... ¡Y al Palacio de la Ilusión del carrer d' Aragó que's figuraven que entre en Careaga y don Prudencio ho havien ja arreglat tot y que la cosa era senzillament qüestió de quinze ó vint dies!...

No ha sonado la hora!... No se hallan dispuestos!... ¡Cóm se resisteix ara aquest inesperat gerro d' ayuga freda?

El zar y el rey d' Inglaterra han celebrat una entrevista.

Ja'm sembla que sento el diálech de las dugas testas coronadas:

—Aixó no marxa, Eduardo—degué exclamar el monarca rus.—Els meus vassalls no'm deixan viure.

—Voleu dir que no sou vos el qui no'ls deixa viure à n'ells?

—Tres vegades al dia se'm sublevan.

—Y quantes vegades al dia els neguen la llibertat?

—Digneume, ¿com ho feu vos pera estar tan tranquil en la vostra terra?

—Cóm... Procurant ser la menor cantitat de rey possibile.

Al arribar aquí, de segur que'l zar va fer una gonyota.

Y de segur també que inmediatament va mudar de conversa.

—Quin ingeni y quina previsió!

En el brenar que la colla lerrouxista pensa celebrar demà al Coll hi haurà un cubert pera l'emigrat D. Lacandro, quin retrato, colocat demunt d' una caida, presidirà l' època.

Y del arros corresponen al Comendador exilit, qui se'n aprofitará, perque l'efigie no menja...

—Se'l partirán entre D. Emiliano y en Sol y Ortega?

—En farán donació desinteressada al pueblo soberano?

Lo més probable es que l'envihián per paquet postal al interessat, à dintre d' una fiambrera.

Preguntat en La Cierva sobre si tart ó d' hora anirán à estiuhejar els conspius parlamentaris, va contestar secament:

—No, senyors... Aquest any, res de vagas.

Al acabar de dir aixó el ministre de Gobernació rebia el següent telegrama:

«Logroño, 10.—Declarada vaga obrers numerosas fàbricas. Se tem una vaga general.»

Res de vagas... Res de vagas...

—Vaya un, el quadrilàtero ministre, pera fer pronostichs!

La gent de bon humor no s'hauria de morir may. Empapinse bé d' aquesta noticia que acabo de llegir en un diari de la localitat:

«Uns quants honorables veihins del Districte II s'han reunit ab l'intent de fundar una societat que volen que't tituli *Pinya Catalanista*.»

—Oy que tot va bé menos el títul?

—Yés clar. Hi manca originalitat.

—No n'hi han hagut pocas en el catalanisme de pinyas!

—Y las que hi haurán!

No es retirada, es aplassament.

El Sr. Maura ho ha afirmat. La discussió sobre la llei de represió del terrorisme no la sospén el govern d'un modo definitiu sino que la deixa pera millor ocasió.

—Pera millor ocasió?

Encare que la ocasió vingui, que no vindrá, fa mal fet de titularla *millor*.

Que digui «la guardém pera pitjor ocasió» y's mostrará més franch.

Perque à n'questa llei li succeirà com al formatje de Rocafort: com més temps passi, més pudor y més cuchs.

El Sr. Puig y Cadafalch no ha pogut anar al Congrés à ajudar als seus companys, els diputats solidaris, que han fet la interpelació sobre Jurisdiccions. Diu el Sr. Puig y Cadafalch que ho sent molt, pero

que no pot deixar de má un assumpt importantísimo: la organització de la Cabalgata del Rey En Jaume.

Si el *Conquistador* pogués parlar y bellugarse, agafaria al diputat per una orella y li diria:

—Deixa't de xerinolas y al moro, que la patria perilla!

En Lerroux diu que va á América
perque 'ls d'allí li demanen;
allí diuen que no'l volen...
¿Qui'm descifra la xarada?

La peresa no té quasi cap advocat, pero conta ab un sens fi d' amichs incondicionals.***

HEDUDITS

Un pintor presenta un quadro seu á un negociant d' art. Aquést n' hi ofereix cinc pessetas.

—Cóm s' entén, cinc pessetas! exclama indignat el pintor. Si ja la tela me'n va costar sis!... ¿No se'n recorda que vosté mateix me la va vendre?

—Si; me'n recordo, respond el negociant. Pero jo li vaig donar neta y vosté me la torna bruta.

Uns forasters arriban à una masia, al peu de una alta muntanya. Y al veure dos ases que pasturau, van en busca del masoyer y li diuen:

—Ens havíam assegurat que pera pujar al cim d' aquesta muntanya, trobaríam aquí tants burros com voldriam y segons veyém no més ne teniu dos...

—Oh!..., fa'l masover. —No s' espantin, que no son tots aquí. Que vagin venint excursionistas, que no faltaran burros.

Un fulano, que presumeix de coneixer el món, deya à un seu amich:

—¿Vols estar bé ab una persona? dónali sempre la rahó.

Al cap d' un rato, el mateix individuo va per mirar l' hora qu'es, y s'adona que s'ha descuidat el rellotje à casa.

—¿Qué bestia soch!... exclama.

—Y l' amich, tot serio l' interrompe:

—Tens rahó, noy; ets molt bestia.

COL·LICIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1.º XARADA.—Mi-ra-mar.
2.º ANAGRAMA.—Diari—Diria.
3.º ROMBO.
P A L
P E R L A
M A R T I N A
L L I M A
A N A

4.º LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Boqueria.

5.º TERS DE SÍLABAS.—Marina—Riteta—Natalia.

6.º TARJETA.—Riuellots—Badalona—Cardona—Manresa—Vilaseca.

7.º GEROLÍFIC.—Com més repunts més màquines.

Han endavant part de les solucions del penúltim número els caballers: Joseph Mateu, Un papiochen panxa grossa, Pauet adroguer sempre maco, B. A. del Papio, sempre amich del Pauet, Manel B. Fontàs (Estorer de Esplugues de Llobregat), Endova ciclista y Gallart xe-rraire.

XARADA

Es appelló *lu-segona*,
una part del cos tercera,
y juntant *quarta* y *primera*
també's troba en la persona.

Carrer d' eixa capital
la *terça-quarta* t' darà
y veurás si sabs girà
la *quarta*, que's vegetal.

La *segona* es una nota
musical, y ara t' diré
que si t' hi fixas ben bé
trobarás un poble en *Tota*.

H. NADAL MALLOL

ANAGRAMA

A n' el cosf de 'n Cabot
li agrada molt el total,
per xó sempre dona tot
pels voltants del Arrabal.

S. CASELLAS

MUDANSA

Qui per falta de diners
s' ha d' empenyà ó vendre 'ls tots,
son uns extréms molt total
y llastimosos, senyors.

A. ROCA COLL

ROMBO

Substituir els punts per lletras de manera que llegides vertical y horisontalment, diguin: 1.ª raflla: consonant; 2.ª: combustible; 3.ª: en las botinas; 4.ª: una flor; 5.ª: en las casas; 6.ª: número, y 7.ª: vocal.

MUSCLUS

TARJETA

D. MONER GIRO

TORTELLA

Formar ab aquestas lletras el nom de un poble del Ampurdà.

MIGUEL ROCA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7.—Insecte.

7 3 4 7 8 5.—Mobile.

4 7 3 5 7.—Nom de dona.

3 2 4 7.—Capital de nació.

3 2 4.—Beguda.

4 5.—Nota musical.

7.—Vocal.

VICENS BORRÀS

GEROLÍFICH

S

I K I

X X

D

I I

QUE

X X

D

I I

lo que XIX lo que

D

I I

NOY D' HORTA

Caballers: B. T. de S. y Serà, F. Armengol, Terranova, Jaume Marcé, Isidret de Gracia, Caló de Granollers, La colla dels pebrots de Granollers y J. Raventós (a) Suñé. —Roba bruta.

Caballers: H. Nadal Mallol, Petador, J. M. (a) Canut de Pachs, Políglota, Intrús, J. Barris Juanola, Miquel Roca, Noy ros de can Benet y Manel B. Fontàs (Estorer d' Esplugues). —Roba neta.

Caballers: Ganxet: La seva carta s'hauria publicat pero va arribar tard pera la setmana passada. Per aquest número, ja veu que no tindrà lance. —Del Natural: El seu quadro modernista ha vingut sense firma... La veritat es que no feya falta, perque el quadro no va. —Pere Romaguera: Las cantarelles tenen poca picardía. —J. Palou: Trioram y després de triar, veurém. Podrà ser que sí, podrà ser que no. —Pere Grabet (Matdepera): Bé es tenir aficions d'aquesta mena. Sempre val més escriure versos que aviciar la naturalesa en altres defectes; pero no's fassí massa il·lusions... Lo que envíu avuy, no vý. —Serpentí: Acceptat l'epígrama. De las cantarelles no més las dugas últimas. —Rafel Planas Tolosa: La poesia té molt color estival, pero res mes. La construcc